

Efternamn

Efternamnet kan skrivas på många olika sätt och egentligen finns inga enhetliga regler.

Enklast och vanligast är att man skriver in det namn man fick vid födseln. Fram till runt sekelskiftet 1900 är det oftast patronymikon som gäller, alltså faderns förnamn följd av –son eller -dotter. Därefter fick man oftast föräldrarnas efternamn då modern i samband med giftermålet också fick faderns efternamn. I nutid är det inte ovanligt att fadern tar eller tagit moderns efternamn vid giftermål eller att man behåller sitt namn eller lägger till ett mellannamn.

När man registrera efternamnet i databasen skall man också tänka på sökfunktionen. DISGEN söker på alla ord i rutan. Därför bör endast namnen vara med utan förklaringar. Väljer man att ta med både födelse- och giftasnamnet/namnbytet skall man vara noga med att ordningen på namnen är genomgående. Skriv inte in förklarande ord som född eller gift.

Här följer några olika sätt att skriva in efternamnet:

Asson	Endast födelsenamnet
Bsson	Endast tagna namnet eller giftasnamnet
Asson Bsson	Båda namnen. Obs bara mellanslag
Asson – Bsson	Mellanslag på båda sidor om skiljetecken

Ej rekommenderat:

Asson gift Bsson
 Bsson född Asson
 Asson g. Bsson
 Bsson f. Asson
 Asson senare Bsson
 Bsson tidigare Asson

Säkert finns också andra sätt att skriva in efternamnen. I de fyra första exemplen fungerar sökfunktionen så att programmet söker på båda namnen. Har man ett dubbelnamn med bindestreck och skriver detta utan mellanslag söker programmet bara på hela kombinationen. Samma sökfunktion finns i DISBYT. Vid körningen mot DISBYT-basen kommer detta program att ta bort skiljetecken som parenteser, komma, punkter och mellanslag. Endast bokstäver godkänns av DISBYT och din varningsfil kan bli ganska lång.

Ett sätt att visa var släkten fortsätter i en barnaskara kan vara att skriva efternamnet med versaler eller att lägga ett mellanslag före så det avviker i översikt bilden. Här kan man ju faktiskt lika gärna använda stamtavlefunktionen när man vill titta i programmet. Det ser bättre ut i utskriftsversionerna när det är likformigt.

Namnbyten och speciella omständigheter när det gäller efternamn kan skrivas in som notiser.

Förnamn

Förnamnet skrivs in som det är skrivet i födelseboken. Framförallt flicknamn ändras sedan i husförhörslängderna. Elisabeth får heta Lisa, Maria heter Maja, Johanna heter Anna. Vill man skriva in denna förkortade variant och sannolikt tilltalsnamnet kan sätta det inom parentes och markera det med en asterisk *.

Är tilltalsnamnet första namnet i en förnamnskombination behöver det inte markeras med *. DISGEN förutsätter då att detta är tilltalsnamn och markerar detta i utskrifterna. Däremot måste tilltalsnamnet markeras med * om det kommer inne i namnkombinationen för att DISGEN ska förstå att detta kall visas i utskriften. Även om tilltalsnamnet skrivs med versaler skall det markeras med *.

Dubbelnamn skrivs med bindestreck om det står så i födelseboken t ex Karl-Erik. Om namnet skrivs utan bindestreck men ändå används som tilltalsnamn kan man skriva Karl_Erik. Då kommer hela namnet att vara markerat som tilltalsnamn i utskrifterna.

Smeknamn, öknamn eller andra omständigheter med förnamnet kan skrivas in som notiser.

Datum

Datumfunktionen finns som födelsedatum och dödsdatum i Grunddatafliken. Här finns också möjlighet att skriva in dopdatum och begravningsdatum. I de flesta notisvarianterna finns också datumfunktion. Det som ligger framme i DISGENS grundinställningar är exakt datum. Denna skrives ååååmmdd i en följd. Programmet lägger in bindestrecken så utskriften blir 1900-01-01.

Bakom Datum-rutorna finns en knapp med en lampa. Är datumet av någon anledning osäkert kan man klicka på lampan och få fram alternativa datumangivelser: Ungefärlig; Intervall; Period och Fras. Under dessa finns sedan ytterligare alternativ. Markera Ungefärlig och datorn ger dig: Omkring; Beräknat; Uppskattat och Tolkat. Omkring kan man använda om t ex en dödsdag inte finns angiven men att man kan hänga upp ungefärlig datum på något annat exempelvis ett slag där en knekt stupade. Beräknat när du hittat en anteckning i dödsboken att vederbörande blev si och så många år, månader och dagar. Uppskattat kanske om du i en födelsebok hittar en siffra som sannolikt visar mammans ålder och Tolkat när prästen skrivit otydligt eller satt en bläckplump över årtalet.

Här finns också en kalender där du kan se vilken veckodag ett visst datum föll in. Du kan också räkna ut när en person var född och du vet levnadsdagarna eller räkna ut antalet levnadsdagar om du vet födelse och död tid.

Prova hur länge du har levt.

Ort

En ort ska skrivas in på visst sätt: församling (länsbokstav) t ex Kaga (E).

De församlingar man ska använda är de som finns i ortsdatabasen Sveriges församlingar genom tiderna 1989 som ni kan hitta på Skatteverkets hemsida:

<http://www.skatteverket.se/folkbokforing/sverigesforsamlingargenomtiderna>

Utdrag ur hemsidan:

Sveriges församlingar genom tiderna

Under århundradenas lopp har församlingarna i Sverige genomgått många ändringar. Namn har ändrats, församlingar har upphört och nya har tillkommit. De sedan mer än 300 år förda kyrkoböckerna har ett utomordentligt stort värde för all slags forskning. För den som söker uppgifter bakåt i tiden har det emellertid varit svårt att få fram rätta uppgifter på grund av de många ändringarna.

Den här matrikeln systematiserar uppgifter från äldsta tid fram till 1989 om indelning, förande och förvaring av kyrkoböcker m.m. Huvudändamålet är att underlätta vid all slags forskning där kyrkoarkivalier ska användas som källa. Genom att boken är heltäckande både tidsmässigt och geografiskt är den ett ovärderligt hjälpmedel för släktforskare m.fl.

Materialet har samlats in från matriklar, landsarkivens historiska redogörelser, folkräkningsredogörelser och många andra källor. Uppgifterna har sedan registrerats på data vid den demografiska databasen i Umeå. Matrikelns huvudförteckning innehåller 4 381 församlingsnamn. Den kompletteras av flera speciella förteckningar över särskilda slag av församlingar, förlossningsanstalter m.m.

Denna ortsdatabas finns också i DISGEN. I stället för att skriva in orten kan man klicka in den. Fördelar med detta är att orterna alltid blir lika stavade. Oaktat prästerna stavade t ex Wisby, Grenna eller Hvetlanda så SKA det stavas Visby, Gränna och Vetlanda i DISGEN. Annan stavning underkänns vid inkörning i DISBYT.

Likaså måste församlingarna ligga i det län de låg 1989. Gärdserum låg i Kalmar län fram till runt 1970 då länsgränsen flyttades så församlingen tillhör nu Östergötlands län. Det är alltså Gärdserum (E) som gäller. Andra exempel finns bl a mellan Jönköping och Halland.

När du ska lägga in en ort klickar du på lampan till höger om Ortsrutan. Leta upp länet och klicka på + framför länet, leta upp kommunen och klicka på dennas +, leta upp församlingen och markera denna samt klicka på Okej. Nu hoppade orten in i Ort-rutan.

Vet du inte var församlingen ligger finns en sökfunktion. Klicka på lampan och sedan på Sök. Skriv i församlingsnamnet följt av * eller ? och klicka på sök. * eller ? är viktigt för annars förstår inte programmet att länsbokstaven önskas. Sedan är det bara att markera och klicka in orten i rutan.

Som en bonus fick du också in x och y koordinaterna för församlingens kyrka. Detta kommer du att se nytta av när vi behandlar kartfunktionen.

Redigera orter

Vill man nu förfina ortsdatabasen med slott, byar, gårdar, torp, backstugor eller annat så finns det också möjligheter.

När man klickat på lampan vid Ort-rutan letar man upp församlingen och markerar denna. Sedan klicka man på Ny nästa nivå. I rutan Namn i översikten skriver man in namnet på objektet man vill lägga till. Sedan går man till pilen i högra kanten av rutan Slag av ort och får fram en rullgardin där man kan välja det lämpliga t ex gård.

De grid-referenser som finns i rutan pekar mot församlingens kyrka. Är vi nu ambitiösa så lägger vi in gårdens referenser. Hur får man då tag i dessa?

Har man en gps kan man ju åka till gården och läsa in dem eller också kan man ta fram karta och linjal och mäta in dem, men så kan man också använda datatekniken.

Öppna internet och gå in på <http://www.gis.lst.se/lanskartor/> och välj län i rutan uppe till höger. Välj kommun och Öppna tittskåp. När kartan öppnat klickar man på handen i verktygsfältet och drar kartan så man får avsett område i mitten. Sedan klickar man på förstoringsglasat med +-tecknet. Därefter lägger man markören strax ovanför till vänster om där objektet bör ligga, håller ner vänster mustangent och drar så fyrkanten väl täcker objektet. Släpp musknappen och kartan har förstörats. Gör samma sak tills du är nöjd med förstoringen. Om du förstorar för mycket blir det svårläst men det är enkelt att gå tillbaka via förstoringsglasat med -tecknet.

Nu ska antingen förstoringsglasat med xy eller pilarna i vinkel markeras. Gå sedan ner och lägg markören på skorstenen eller vid ingångsdörren och vänsterklicka. Koordinaterna skrivs ut i klartext under kartan. Skriv nu in koordinaterna i rutan i ortsdatabasen i DISGEN. Samtidigt som du gör detta ändras latitud och longitud automatiskt.

Andra vägar in i ortsdatabasen är det lilla huset i verktygsfältet eller Redigera – Orter. Skall man ta bort något ur basen måste man gå en via Redigera orter.

Om man importerar en fil från annan släktforskare kanske orterna är felaktigt skrivna. I Disgen finns funktionen Konvertera till Disgen-orter under Verktyg. Läs gärna på iHandledningen innan du konverterar och glöm inte säkerhetskopian innan du börjar.

Född och Död

Förutom ort och datum finns här flikar för Döpt och Faddrar samt Begravd och Dödsorsak

Flikarna

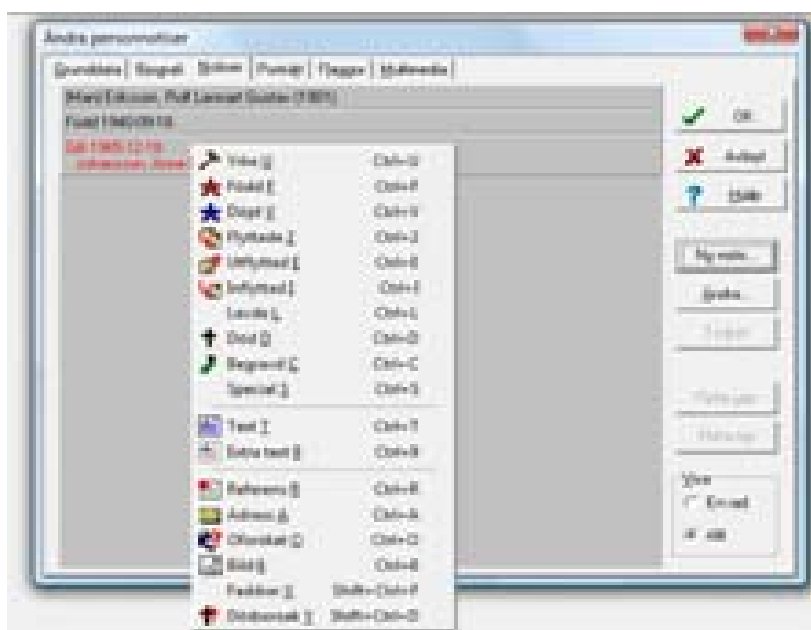
Biografi

Här kan man skriva brödtext och berätta om vederbörande. Är det en känd person kanske man kan gå in i Nationalencyklopedin eller på Wikipedia och hämta uppgifter. I biografen infogas de notiser som skrivs in under nästa flik,

Notiser

När vi klickar på denna flik så visas de uppgifter vi redan skrivit in. Under notiser kan man också läsa det löpnummer den aktive tilldelats av DISGEN då han/hon registrerades första gången. Varje giftermål tilldelas också nummer i samma serie. Numret har viss betydelse när man söker och när man gjort en notiskontroll då tveksamheter pekar på löpnumret.

Ny notis...

Klicka på **Ny notis** så kommer det fram en rullgardin med ett antal förslag. Klicka på notisen och fyll i de rutor som finns i rutan som kommer fram.

Porträtt

Vi kommer att behandla fotofunktionen längre fram.

Flaggor

Här gäller din egen fantasi. Vad vill du flagga för? Kanske ett ständigt återkommande yrke? Kanske återkommande dödsorsak? Emigration? Valet är upp till dig.

Multimedia

Här kan du lägga in filmer eller ljudfiler. Det kommer vi inte att gå igenom hur man gör.

KÄLLOR

KÄLLHÄNVISNINGAR ÄR MYCKET, MYCKET VIKTIGA

Först och främst: Anteckna **ALLTID** var du hittat en uppgift, kom ihåg att du kan behöva gå tillbaka och kontrollera eller att någon som fått uppgifter av dig vill kontrollera.

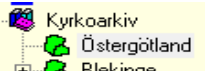
Naturligtvis kan du skriva källan i klartext i avsedd ruta men man ska vara noga med att skriva vad för bok, vilken volym och vilken sida och/eller i vilken CD man hittat uppgiften,

Disgen har en funktion som kallas strukturerade källor och den ska vi lära oss nu:

Klicka på lampan till höger om rutan för källhänvisning.

Markera Kyrkoarkiv och klicka på Nästa nivå

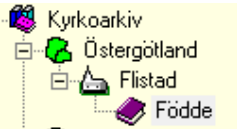

Skriv in namnet på länet och markera Karta > Spara

Markera och klicka på Nästa nivå

Skriv in namnet på församlingen och markera Kyrka > Spara

Markera och klicka på Nästa nivå

Skriv in namnet på boken, Födde, Vigde, Döde eller Husförhörslängd markera Bok >Spara

Markera och klicka på

Skriv in beteckningen på boken t ex A1:1, C:3 > Spara

Markera och klicka nu på

Detta var det sista steget och nu fyller man i citatet efter förmåga. Primär källa är Födelsebok, Vigselsbok och Dödsbok. Glöm inte sidnumret och har ni ett Genlineabonnemang ska sidan med uppgiften vara öppen bakom Disgen.

Högerklicka på Disgenknappen och Vänsterklicka på Koppla. Nu skrivs rätt GID- nummer in och man kan lätt komma tillbaka till samma sida